

E L Ő T E R J E S Z T É S

Csanádpalota Város Önkormányzat Képviselő-testületének

2018. október 31. napján tartandó soros, nyílt ülésére

Tájékoztató a környezet állapotának alakulásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdése alapján Csanádpalota város környezeti állapotának alakulásáról a következő tájékoztatást adom:

1. Település területi leírása

Csanádpalota az Alföld nagytáján belül az Alsó-Tiszavidékhez tartozik, s ennek részeként a Marosszög kistájba tagolódik. A város az ország D- DK-i részén fekszik a román határtól mindegy 20 km-re. A közigazgatási területe 77,76 km², ebből belterület 3,32 km². A város könnyen megközelíthető a városon áthaladó 4434-as számú úton, amely Makót és Gyulát köti össze, valamint vonattal is megközelíthető.

Éghajlatát tekintve Csanádpalota az ország szárazabb régiójába tartozik. Az évi átlagos csapadékmennyiség 5-600 mm között alakul. Az évi középhőmérséklet 10 °C fok felett van.

Az elmúlt évtizedben kialakult változó intenzitású csapadék mérleg alapján megállapítható, hogy jellemzővé vált az időszakos nagymennyiségű (rendkívüli) csapadék megjelenése, mely egyéb tényezők hatásával (talaj adottságok, talajfelszíni tényezők, domborzat, települési, épített környezet térségi jellemzők) káros belvíz megjelenését eredményezte és eredményezi, mely a belvízvédelmi létesítmények hiánya vagy a meglévők nem elégséges működése esetén fokozott belvízkárokat okozhat.

2. Földrajzi helyzet, domborzati és talajviszonyokFöldrajzi helyzet

Csongrád megye szélén fekvő Makói Kistérség egyik meghatározóbb települése Csanádpalota. A város Szegedtől dél-keleti irányban, mintegy 54 km-re, az Alsó-Tiszavidék keleti peremén helyezkedik el.

Domborzat

Csanádpalota város az Alföld nagytájon Körös-Maros Köze középtájon, Csongrádi-sík kistájon helyezkedik el.

A Csongrádi-sík Békés és Csongrád megye területén húzódik. A kistáj 80 és 101 méter közötti tengerszint feletti magasságú, enyhén a Tisza völgy irányába lejtő, a marosi hordalékkúphoz kapcsolódó tökéletes síkság. Orográfiai domborzattípusát tekintve rendkívül kis reliefű (1m/km² alatti a jellemző érték), alacsony ármentes síkság, amit rossz lefolyású mélyedések tagolnak. A marosi hordalékkúp nyugati zónája a Tisza és Maros áradásai által kialakított holocén felszín. A felszíni formák egyveretűek, változatosságot a lösziszapos felszín szikes agyaggal kitöltött erodált mélyedései és a Száraz - érhez kapcsolódó, különböző feltöltöttségi állapotban levő morotvák, morotvaroncok jelentenek. Az agyagos, iszapos felszín közeli üledékeket keletről nyugatra egyre vastagodó infúziós (ártéri) lösztakaró fedi.

Talajviszonyok

Csanádpalota környékén kitűnő a termőtalaj. Általában a löszhát felső vályogrétege a Maros és a Száraz-ér között kelet felé mind nagyobb méreteket ölt. A csernozjom talajféleség több-kevesebb meszet és humuszt tartalmaz porhanyós és kitűnő termőerejű, minden időben jól lehet művelni, és az időjárási viszontagságokat is könnyen elviseli. Csanádpalota környékén ezt a talaj változatot főleg a porhanyós homokra valló színe miatt „feketeföldnek” hívják. Fizikai összetétele szerint azonban nem mondható homoknak, mert 10—15% agyagrész is van benne. Nagy porhanyóssága mésztartalmától ered, amely az agyagos részt is morzsákká szedi szét, s ennél fogva a vályogtalaj soha sem tömítődik össze. Ez a talajforma a felső diluviális korú valódi löszből keletkezett. Főként a terület keleti részén vannak olyan helyek, ahol a talaj homokosabb. A keleti részen jellemzően igen jó minőségű talajok vannak, a mélyebb részeken viszont gyakoriak a szikes talajok.

3. Felszíni vizek

Vízrendezési művek helyzete

A csapadék, valamint belvizek, lefolyó vizek befogadója a 3-0-0 jelű gyűjtőcsatorna, 1-0-0 jelű főgyűjtő csatorna, melyeknek fő befogadója az Élővíz-csatorna, mely a Magyar Állam kizárólagos tulajdonát képezi, és az az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság (ATIVIZIG) Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnökségének kezelésében áll.

ATIVIZIG Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnökség illetékességi területén lévő állami tulajdonba került csatornák vagy csatornaszakaszok, folyók a következők (a Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnökség adatszolgáltatása alapján):

Csatorna neve/ Címe	csatorna km kezdet	csatorna km vége	Helység	Vízhozam (m³/s)
Élővíz csatorna	4+000	9+765	Csanádpalota	1,83
Mezőhegyesi-határ csatorna	0+000	2+400	Csanádpalota	70,5
Csanádpalota-éri csatorna	0+000	4+350	Csanádpalota	0,48
Krakk-ér	0+000	3+202	Csanádpalota	0,5
Belezi csatorna	11+333	17+705	Csanádpalota	0,574
Csanádpalota-Ugari csatorna	0+000	1+528	Csanádpalota	0,864
Kövegy – Hullámtéri csatorna	0+000	1+172	Csanádpalota	0,5
Kövegy I. mellék csatorna	3+650	6+775	Csanádpalota	0,23
Kövegy- csatorna Tanácsi	0+000	1+230	Csanádpalota	0,6
Maros folyó	46,4 fkm	49,3 fkm	Csanádpalota	150-200

4. Csapadékvíz elvezető rendszer ismertetése

Befogadó külterületi csatornák

A település belvíz elvezetésében két befogadó csatorna vesz részt: az Élővíz főcsatorna és a Csanádpalota – éri csatorna. Az Élővíz főcsatorna a védtöltés 47+242 fkm-ben történő keresztezését követően a Hullámtéri csatornán keresztül vezeti a belvizet a Maros folyó 51+000 fkm szelvényébe.

A Csanádpalota-éri csatorna az Élővíz főcsatornába a 8+478 km szelvényben lévő 1,00 m átmérőjű bújtatón keresztül csatlakozik.

Magas vízállás esetén a gravitációs beeresztés lehetőségének megszűnésekor (tiltó zárása után) a felgyülemlett belvíz átemelése ideiglenes szivattyú beüzemelésével történik az Élővíz főcsatornába.

A befogadó csatornák Állami tulajdonúak, kezelőjük az ATIVIZIG Hódmezővásárhelyi Szakasz mérnöksége.

A belvíz befogadó csatornák egy részének, valamint a szivattyúház felújítására az önkormányzat pályázatot nyújtott be, mely nyertes lett. A projekt megvalósítása rövidesen elkezdődhet. Az Élővíz főcsatorna kotrása utoljára a 2010-es belvíz idején került sor.

Belterületi rendszer

I. számú vízgyűjtő: területe 29 hektár

Gerbera- Diófa-Nefelejcs u. valamint a Búza sor által határolt terület. Az érkező vizek elvezetése gravitációsan történik, melynek befogadója az Élővíz-csatorna.

II. számú vízgyűjtő: területe 28 hektár

József Attila utca- Zöldmező sor – Gerbera utca – Szél sor határolja. Vízáttemeléssel oldható meg a belvíz elvezetése az Élővíz- csatornába.

III. számú vízgyűjtő: területe 81 hektár

Gyöngy – Rákóczi – Kálmány Lajos, Asztalos P. – Kálmán utcák valamint a Zöldmező sor által bezárt terület.

Vízáttemeléssel a Zöldmező sori átemelővel történik a Gerbera utca – Búza sori főgyűjtőbe majd onnan az Élővíz- csatornába kerül elvezetésre.

IV. számú vízgyűjtő: területe 12 hektár.

Nefelejcs – Muskátli – Kossuth utca valamint a Búza sor által határolt terület. Gravitációs vízelvezetéssel történik, melynek befogadója az Élővíz- csatorna.

V. számú vízgyűjtő: területe 48 hektár.

Kálmány Lajos – Rákóczi – György utca, a belterület északi-keleti határa illetve a Sirály utca. Vízelveztetés a Csanádpalotai ér-csatornába történik, gravitációs úton, gyűjtő kialakításával.

VI. számú vízgyűjtő: területe 133 hektár.

Kossuth- Sirály utca illetve Csanádpalotai ér-csatorna, vasútvonal.

Vízelveztetés a Csanádpalotai ér-csatornában történik, gravitációs úton.

A település csapadékvíz elvezető hálózata csak részben kiépített.

Az elmúlt években a rendkívül csapadékos időjárás több ízben okozott a város közigazgatási területén időszakos elöntéseket, mely egyes esetekben veszélyesen megközelítette, egyes esetekben elöntötte a lakóingatlant, egyéb épületeket, magán és köztulajdont.

5. Szennyvízelvezetés

2015 évben befejeződött a település szennyvízcsatorna hálózatának és szennyvíztisztító telepének megépítése. A beruházás eredményeképpen megépült:

- 26,9 km gerincvezeték
- 15,4 km bekötővezeték
- 6 db átemelő
- 1 db szennyvíztisztító telep
- 1332 db házi bekötés

2015. december 31-ig 903 ingatlan kötött rá a hálózatra. Ezt követően már csak talajterhelési díj megfizetése mellett lehetett csatlakozni.

A szennyvízhálózatba bekötött ingatlanok száma 2017. júniusában az előző tájékoztató készítésekor 1014 db volt (70,8 %-os arány), mely azóta tovább emelkedett.

A szennyvízhálózat kiépítésével a településen a talajvízszint jelentősen lecsökkent. Ez a tény kedvező hatással van a belterületi csapadékvízvezető csatornák működésére, és kisebb az esélye az alacsonyabb fekvésű belterületek elöntésére.

6. Ivóvízellátás

Csanádpalota Város is tagja a **Makó és Térsége ivóvízminőség-javító Társulásnak**. Az ivóvízminőség javító program keretében a településen új víztorony épült, néhány utcában rekonstrukció keretében gerincvezeték csere történt és megépültek az Apátfalva-Magyarcsanád-Kövegy-Csanádpalota és Nagylak települések vízellátását biztosító vízellátási távvezeték. Csanádpalotára távvezetéken érkező az európai uniós szabványnak már megfelelő ivóvíz, azonban a kivitelezési munkák befejezését követően a kiépített új hálózat nem teljesíti a szakhatóságok által előírt vízminőséget. Az Alföldvíz Zrt az új hálózat rendszerbe állásáig a településen meglévő jelenlegi vízellátási távvezetékkel biztosítja a lakosság számára az ivóvizet. A projekt végleges lezártaig víztisztító ASR konténer biztosítja az arzénmentes ivóvizet. Az ivóvízminőség javító program jelenlegi állásával kapcsolatban a 2018. október 9-én megtartott lakossági fórumon részletes tájékoztatást adtunk.

7. Levegő

Levegőminőség

A levegő minőségét a PM 10, NO₂, SO₂, NO_x és O₃ mérésével minősítik. Makó város vonzáskörzetében a meghatározó a PM 10 (levegőben lebegő szilárd és folyékony részecskék elegye), melynek mennyisége elfogadható mértékű a legszenyeztes.hu mérései és statisztikái alapján. A kültéri levegő szálló por tartalmának hosszú távú hatása a várható élettartam jelentős csökkenésével jár. Megnyilvánulása a szív- és érrendszerei, a légzőszervi betegségekben jelentkezik.

A szálló por forrása a közlekedés, az ipari tevékenység, a háztartási szén és fatüzelés, stb. Sajnálatos módon megállapítható, hogy vannak olyan lakosok, akik tüzelőanyagként például háztartási hulladéknak számító PET palackot, pelenkát, rongyot használnak, mely egyrészt tönkretelheti a kéményt, másrészt jelentős szennyezőanyag kibocsátással is jár.

Pollenterhelés

Az ország más területeihez hasonlóan súlyos egészségügyi problémát okoznak az allergén pollenek. Az ÁNTSZ mérései közül a parlagfű (*Ambrosia*) mennyisége minden nyár végén magasan 100 db/m³ felett van, ez a légköri összes pollenmennyiség 90%-át teszi ki. A kivágott fák visszatelepítése során fontos szempont a nem irritatív növények felhasználása. Az estelegesen fertőzött területek megtisztítását önkormányzatunk rendszeresen végzi.

8. Hulladék helyzet

Hulladékkezelési közszolgáltatás

A DAREH Önkormányzati Társulás területén lévő települések hulladékszállítási közszolgáltatásában jelenleg zajló változások érintik Csanádpalota városát is. Településünknek érvényes közszolgáltatási szerződése volt a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft-vel, mely szerződés felmondás alatt áll. Az új szolgáltató a DAREH Önkormányzati Társulás tulajdonában álló Dareh Bázis Zrt. lesz. A lakosság számára 2017 év elejétől lehetősége van a szelektív hulladékgyűjtésre, kiosztásra került 1210 db 120 literes új hulladékgyűjtő edényzet. Év elejétől a kétheti gyűjtési időszak heti időszakra változott.

Illegális hulladéklerakók

2015-ben a Délkelet-alföldi Regionális Hulladékgazdálkodási projekt keretében rekultiválásra került a település 094/7 hrsz-ú régi hulladéklerakója. A területen 5 évig monitoring kutak üzemeltetése szükséges évenkénti felülvizsgálattal, jelentéstétellel.

A területre és környezetre elmondható, hogy rendezett, a hulladékok kihordása megszűnt. Illegális hulladékok elhelyezése időnként előfordul a településen, illetve külterületeken, de jelentős mértékkel nem kell számolni. Ami jellemzőbb, a lakatlan ingatlanokban a tulajdonos vagy idegen személyek által felhalmozott kommunális hulladékok tárolása. Ez évben nagy hangsúlyt fektettünk a közterületek rendezettségének fokozására. Több száz felszólítást küldtünk ki és néhány esetben sajnos bírság kiszabására is sor került. Elmondható, hogy az elmúlt hónapok folyamatos ellenőrzései nyomán javulás tapasztalható, azonban még nagyon sok a tennivaló.

9. Zaj és rezgésterhelés

Zaj- és rezgésvédelmi ügyekben az elsőfokú környezetvédelmi hatósági jogkört a jegyző látja el. Az M43 sz. autópálya határig tartó szakaszának átadása tovább javított a város helyzetén zaj és rezgésterhelés szempontjából, azonban megállapítható, hogy a településen áthaladó forgalom megnövekedett, köszönhetően annak, hogy a Békés megyéből az autópályára igyekvő gépjárműveknek át kell haladniuk a településen. Az ipari zajkibocsátás nem jellemző.

10. Közlekedés

A város belterületén önkormányzati kezelésben lévő utak hossza 27,95 km, Magyar Közút Zrt kezelésében 4,5 km van. Kiepített járda hossz 38,6 km. 2015-2016-ban Kövegy községgel összefogva, pályázati forrás felhasználásával a két település között 1,6 km hosszúságban külterületi kerékpárút építése valósult meg. Belterületen a 4434 j. úton kerékpársáv felfestése is megtörtént. Az elmúlt években a településen a 4434 és a 44129 j. országos utakon jelentős felújítási munkák történtek, új körforgalom épült Csanádpalota központjában, ezzel a közlekedési feltételek nagyarányban javultak. A 4434 j. út körforgalomtól Pitvaros felé tartó belterületi szakasza vár még felújításra. 2015-2016-ban önerőből új aszfaltszönyeget kapott a Páva utca, a Nap utca egy szakasza, a Csalogány utca és az Akácfa utca. A belterületi utak állapotáról elmondható, hogy azok újra burkolása kevés kivétellel indokoltá vált. Tekintettel azonban a csaknem 30 km hosszú beterületi útra ez nagy valószínűséggel csak több szakaszban valósítható meg. Hosszú évek óta problémát jelent a gyepmesteri telephez vezető, rendkívül rossz állapotban lévő út újra burkolásának hiánya. Az út a Közútkezelő tulajdonában van. Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági gépek is ezen az úton közlekednek így a javítás során a rendkívül nagy terhelésre figyelemmel kell majd lenni.

11.Csanádpalota Város zöldterületei

A zöldfelület kezelését, karbantartását közmunka keretében és a lakosság bevonásával végezzük. A közterületen lévő fák védelme érdekében a fakivágás engedélyhez kötött tevékenység. Új fák ültetésére is sor került 2016-ban; a sportpálya mellett közmunka kertében 50 db.

2015-2016-ban közel 200 db babafát ültettünk el ünnepélyes keretek között a Kelemen László Emlékpark területén. A Baba-fák túlmutatnak a puszta virágosításon, hiszen a szülővároshoz való örökös tartozást szimbolizálják. 2018-ban e hónapra terveztük a babafák ültetését, illetőleg a kiszáradt fák pótlását, azonban a kertészet a rendkívül meleg és száraz időjárás miatt nem tudott fákat biztosítani, így azt novemberre kellett elhalasztani. A korábban elültetett fákhöz a névtáblák pótlása az elmúlt év nyarán megtörtént.

12.Összefoglalás

A környezet állapotának javítására az Önkormányzat továbbra is elkötelezett. Rendkívül fontos feladat a környezet megóvása, az esetlegesen okozott károk helyreállítása, Csanádpalota város egészséges, környezettudatos, a fenntartható fejlődést szem előtt tartó élet megtartása, fejlesztése.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy vitassa meg az előterjesztést és döntsön annak elfogadásáról.

..../2018. (10.31.) Kt. határozat

Tárgy: Tájékoztató a környezet állapotának alakulásáról

HATÁROZATI JAVASLAT

Csanádpalota Város Önkormányzat képviselő-testülete a környezet állapotának alakulásáról szóló tájékoztatót megtárgyalta az elfogadja.

A határozatról értesül:

- Nyergesné Kovács Erzsébet polgármester
- dr. Juhász László jegyző
- Kolozsi József műszaki ügyintéző
- Irattár

Csanádpalota, 2018. október 26.

Nyergesné
Nyergesné Kovács Erzsébet
polgármester

Előterjesztést készítette:	Kolozsi József műszaki ügyintéző
látta:	dr. Juhász László jegyző
Tárgyalta:	Szociális, Egészségügyi, Kulturális és Sportbizottság Pénzügyi, Városüzemeltetési, Környezetvédelmi és Turisztikai Bizottság Gazdasági, Területfejlesztési, Jogi és Ügyrendi Bizottság
Döntéshozatal:	egyszerű többség
Melléklet	-